

Fotografias dal pilot Carlos Rieder

In'expoziziun a Mustér mussa fotografias da muntognas or da la perspectiva dal tschess.

3

Sustegn finanziel per juvenils e famiglias

Dus seniors han inizià ina acziun caritativa – E rimnà entaifer curt temp 34'000 francs.

7

südostschweiz

LA QUOTIDIANA

FMR Fundaziun Medias Rumantschas, Via da Masans 2, 7000 Cuiria, 081 544 89 10, redacziun@fmr.ch

■ ENGIADINA

Sco ün regal da Nadal

(fmr/fa) D'incuort es cumparü il cudesch da *Mema Etter* da Sent. Quel cuntegna üna collecziun da raquints, istorgias e poesias. Paschiun per scriver ha l'abitanta da Sent chi ha cumpli d'incuort 90 ons adüna gnü. «Be la peida per star nan e scriver am mancaiva», as regorda ella. Dürant tuot sia vita ha ella fat da paur. Pür cur cha Mema Etter ha surdat la pauraria a seis

figl *Martin* ha'la chattà ün pa temp per scriver. L'impissamaint da far landroura ün cudesch tilla vess plaschü. Quai es stat pussibel grazcha a l'agüd da seis cusdrin *Mic Margadant*, seis abiadi *Lucas Kirchen* «ed eir d'otras ed oters da la famiglia chi han güdà in üna o tschella fuorma a realisar il cudesch».

> PAGINA 7

Duas variantas sin maisa

Il Cussegl grond po uss debattar davart duas variantas

MARTIN CABALZAR/FMR

■ Per las elecziuns dal Cussegl grond da 2022 dovrà il Grischun in nov sistem electoral. Quai pretenda il Tribunal federal. En sia missiva per mauns dal Cussegl grond aveva la regenza dà la preferenza al model E, in sistem maschadà da maiorz e proporz cun ina divisiun resp. ina reuniun da plirs circuls vertents. Quai malgrà che la regenza aveva en sazez preferi oriundamain il model C cun in proporz dubel che n'ha però betg chattà il sustegn necessari en la consultaziun e tar las trais partidas grondas (PLD, PCD e PBD). La cumissiun pre-deliberanta ha dentant sfurzà la regenza da preschentar ina varianta detagliada era per il model C cun in proporz dubel. Per far urden en la discussiun respunda la FMR las dumondas impurtantas.

> PAGINA 2

Sistem electoral sco cumbat da pussanza per il mandats en il Cussegl grond.

FOTO SUSI ROTHMUND

■ SURSELVA

Semegliontamein savess la punt pendenta a Mumpé Medel veser ora.

FOTO HANS HUONDER

Sustegn d'ina uniun

(fmr/hh) «Emprema punt pendenta Rein». Aschia senumna l'uniun che sustegn il project per la punt sul Rein da Mustér a Mumpé Medel. La lavur vid il projects'avonza. «Suentar haver giu contact cun organisaziuns digl ambient e per la protecziun dalla cuntrada, sco era dil cantun, essan nus ussa vid surluvrar il project», di il president *Christian Loretz*. L'idea d'ordeifer da realisar la punt sut la lingia da tensiun

aulta per aschia proteger il maletg dalla cuntrada ei tenor el strusch realisabla. La punt vegnessi rondund ina tiarza pli liunga. Cheutras sedessien problems surtut culla peisa dalla neiv. Parallelmeins sper la lavur da detagl vid il project lavura ina gruppa era vid la finanziaziun dil project calculaus cun cuosts da rondund 1,8 milliuns francs.

> PAGINA 3

«Ma la peida per sezzer nan e scriver am mancaiva pel solit»

Mema Etter da Sent ha cun 90 onns realisà ses siemi e scrit in cudesch – Pagina 7

Salvament en altezias snueivlas

FOTO SUSI ROTHMUND

(fmr/sr) Empau snueizi ha ei bein fatg da mirar tier co in salvament da hosps giud ina sutgera succeda. Ils commembers dalla Colonna d'agid Mustér han denton fatg quei aschi professionalmeins duront in exercezi a Breil, ch'ins sto buca far quitaus sch'ins havess ina ga d'esser bloccaus sin ina sutgera. Igl ei ina lavur da gronda responsabladad. *Pagina 5*

■ GRISCHUN CENTRAL

Sanaziun externa

(fmr/gns) Tiers tgi igl Origen Festival Cultural ò igl mument nign program perveia dallas ordinadinaziuns digl coronavirus, marscha cunzont davos las culissas fitg blier. Vedlonder ins è per exaimpel cun la sanaziun externa digl hotel Liun agls Mulegns. Igl object è digl reminent pacato an ena teila cun motifs singulars. Fatgas vignan aint igl decurs digl anvien er diversas renovaziuns

internas. Chegl è er nia fatg alla Villa Alva anmez igls Mulegns. A partair dall'emda proxima è pussebel d'eir ainten la Villa Alva a Bever café, avend fatg or digls salv en café. La stad 2021 spera Giovanni Netzer da pudeir far ainten la tor cotschna sen Gelgia puspe preschentaziuns da solt, da cant e da teater.

> PAGINA 8

40051

Servetsch d'abunents e da distribuziun: tel. 0844 226 226 mail: abo@somedia.ch

Vid la lavur da detagl

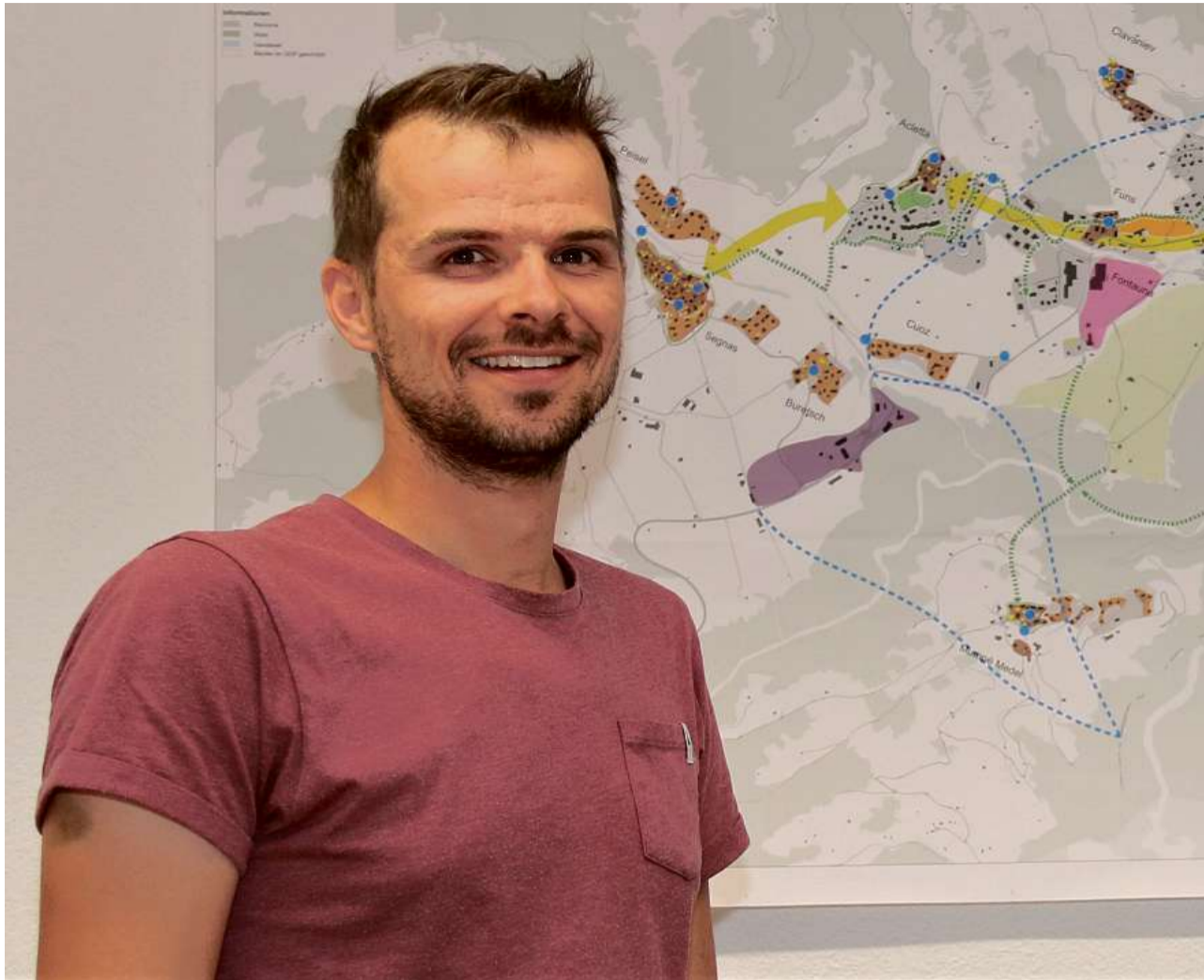
Dacuort ei l'uniun «Emprema punt pendent Rein» vegnida fundada

HANS HUONDER/FMR

■ **Il project per la punt pendent da Mustér sur il Rein a Mumpé Medel s'avonza. Sustegn survegn el ussa era dall'uniun ch'ei vegnida fundada dacuort per quei intent.** Ella senumna «Emprema punt pendent Rein» e vegn presidiada da *Christian Loretz*. El ei in dils iniziants da quei project. L'uniun dumbra rodund diesch commembras e commembers. «En sesez mein nus buca pli fetg alla tscherca da novs. Sch'enzatgi ha interess eis el beinvegnius. Tgi che vul entrar ell'uniun duess denton esser prompts da s'engaschar», di il president.

Sclarir detagls

Il project per la punt pendent s'avonza. «Nus havein giu ina sentupada cun representants dallas organisaziuns dalla protecziun digl ambient e dalla cuntrada. El rom da quella ei il project vegnius discussaus. Ensemen culs impuls dai leu e las pretensiuns dil cantun el rom dalla preeaminaziun surluvrein nus ussa il project», di *Christian Loretz*. Schebein l'uniun vegn ad inoltrar il project aunc ina ga el senn d'ina preeaminaziun ni ina damonda definitiva, ei aunc buca decidiu. Clar ei denton ch'ins vul haver sin meisa il document per mauns dallas instanzas cantunalas entochen il mars: «Nus luvrein ussa intensiv vid il project, denter auter en stretga collaboraziun cun ina

Christian Loretz ei igl emprer president dall'uniun «Emprema punt pendent Rein».

FOTO HANS HUONDER

persuna specialisada sil sector dalla planisaziun dalla cuntrada.» Fertun ch'il concept tecnic per la punt ei clars, dat ei aunc resalvas pertuccont il maletg dalla cuntrada. Ina soluziun – sco pretendida da representants dalla protecziun dil maletg dalla cuntrada – da menar la punt sut il conduct da tensiun aulta, vegn strusch en damonda. La finamira dalla protecziun dil maletg dalla cuntrada füss da haver sulet in'intervenziun ella cuntrada. «La punt vegness lu bia memia liunga: Enstagl da rodund 280 meters füss ella pli che 400 meters liunga. Cheutras sedessen problems culla peisa, surtut igl unviern cun neiv», di *Christian Loretz*. Essend che lingias da tensiun aulta vegnan dislocadas pli e pli el terren, sedessen denton la caschun da montar quella in mument vid la punt. En quei connex vegn medemamein menau discussiuns.

Reglar las finanzas

Parallelmein sper las lavurs da projectaziun ha l'uniun incaricau ina gruppa da lavur da sefatschentar dallas finanzas. «Quei mument ch'il project ei madirs per la realisaziun munglass la finanziaziun esser garantida», di *Christian Loretz*. Ils 1,8 milliuns francs necessaris pil project duein vegnir recaltgai surtut d'organisaziuns, instituziuns e fundaziuns sco era sponsurs e donaturs. Sche pusseivel duei la vischnaunca buca vegnir engraviada finanziamein.

Ord la perspectiva dil tschëss

Exposiziun da fotografias dallas muntognas da Carlos Rieder a Mustér

HANS HUONDER/FMR

■ **Il Lucernes Carlos Rieder unescha tuttas premissas per bunas fotografias ord l'aria. El ei pilot, dispona d'ina camera adattada persunter e ha igl egl pil detagl. Sias lavurs ein da veser naven da questa sonda ella Galleria d'art RdC da Rico de Castelberg a Mustér.**

Da haheias enneu fascinescha la muntogna cun sia pézza il carstgaun. Ellas vegnan buca mo ascendidas mobein era malegiadas e fotografadas, descretas e commentadas. Lur cumparsa fa impressiun a bia glied e sveglia sentiments. «Cuolms inspireschan buca mo perquei ch'els ein plein dignitad, els sveglian era ina gronda forza simbolica el carstgaun. Cuolms fuorman numnadamein in'axa denter tschiel e tiara, simbolisond aschia la colligaziun dil terreste cul celest. Il cuolm stat per las sfidas dalla veta. Tgi che fa patratgs davart la veta ascenda internamein in cuolm e fa aschia probablamain era interessantas scopertas», di l'artista *Marianne Mittelholzer*. Ella havess en sesez tenui il plaid per la vernissascha dall'exposiziun da *Carlos Rieder* sonda proxima. Pervia dalla pandemia dil coronavirus ha quella buca liug. Tonaton san ins prender investa dall'exposiziun. Interessent(a)s pon s'annunziar per telefon 081 947 51 43. L'exposiziun cozza entochen ils 23 da schaner 2021.

Bia savida e capientscha

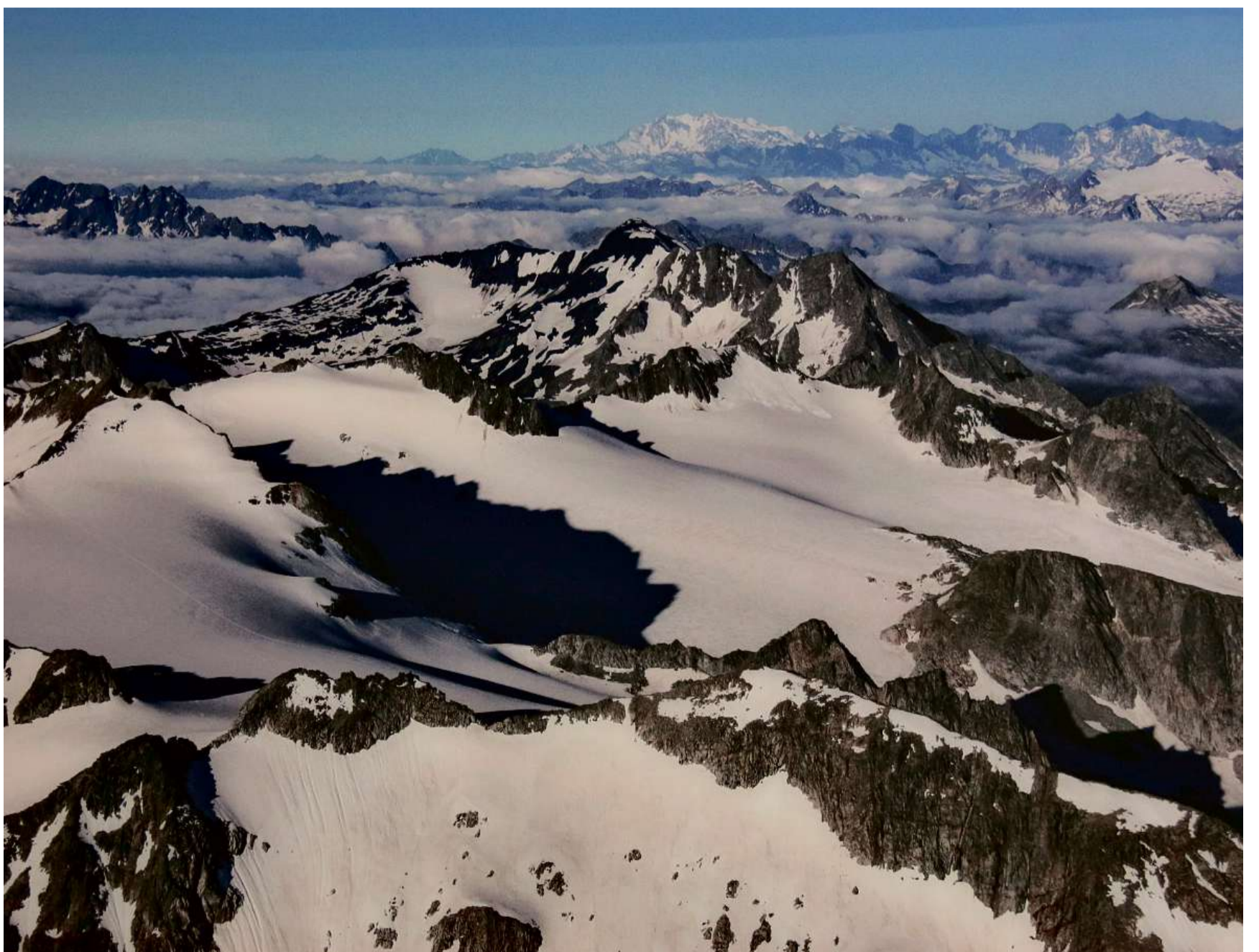
Dapi sia giuventetgna sefatschenta Carlos Rieder dalla fotografia. El ha experimentau ed aschia recaltgau bia savida sin quei sector. Parallelmein ei sia fascinaziun per las muntognas naschida. Sco pilot ha el allura saviu entscheiver a guder quellas ord l'aria. Quellas caschuns ein vegnidas cumbinadas culla fotografia. «Schegie che ses maletgs ein plein energia, derasan els era bia ruasseivladad», di *Marianne Mittelholzer*. Las fotografias da Carlos Rieder ein plein harmonia mo dattan tonaton in'impressiun dalla dinamica alpina. L'intensitad dallas colurs dat

ina tempru tut special a sias fotografias. Parts exponidas el sulegl sebrattan cun preits e plauncas ell'umbriva, preits crap bunamein neris e surfatschas cun neiv procuran pil contrast. Da veser ell'expo-

siziun ein era fotografias da cuolms dil contuorn da Mustér. Il visitader vesa leu denton era fotografias d'enconuschents cuolms sco il Matterhorn, Eiger e Mönch. «La dinamica dallas fotografias

catapultescha ins bunamein ord la gallaria e directamein el liug nua ch'ellas ein vegnidas fatgas», puntuescha *Marianne Mittelholzer*. Il recav ord la vendita dallas fotografias va dil reminent cumplei-

namein en favur dalla Christa Foundation. Quella ei vegnida fundada 2007 e sustegn projects ell'Africa che han la finamira da migliorar las cundiziuns da viver e scolaziun d'orfans.

Ina dallas fotografias exponidas. Ella muossa il contuorn dil Piz Scopi.

MAD